

volt, de jókor jött, mert a Finnországból magával hozott pénz már elfogyott. Az Akadémia megbízása a pénznél is többet ért, mert valóságos ajánlólevél volt az orosz tudományos körökbe. Különösen nagy örömmel vette tudomásul e megbízást Baer kormánytanácsos, kivel Sjögrén közvetítésével ismerkedett meg. Azt hitte, hogy ezzel az ifjú sorsa biztosítva van s egyúttal lehetségessé is téve, hogy az általános tudományosságnak idővel nagy szolgálatokat tegyen. Különben is Baer tudományos és irodalmi szempontból az volt reá nézve, ami társadalmi szempontból Balugyánszky. Reguly azonnal hozzá is látott az Akadémia megbízásának teljesítéséhez. Először is az orosz orientalista tudósok egyik legjelesebbjének, Schmidtnek átadta azt a keleti pénzdarábot, melyet az Akadémia azért küldött, hogy valamelyik orientalistával határozassa meg; továbbá Kádán tatár vezér állítólagos parancslevele aláírásának másolatát. Átnézte az úgynevezett *Acta Tomitiana*-k lajstromát és szorgalmasan kijegyezte a magyar vonatkozású dolgokat. Jelentést tett az általa megvizsgált állítólagos hun sirokról.

Az óriási és zagyva népességű orosz birodalmat Szent-Pétervárról igazgatják. Hogy rendben lehessen tartani ezt a tömérdek különböző népet, szükség egy kissé ismerni is e népek mindegyikének nyelvét, szokásait és vallását is, mert tisztán külső eszközökkel, ezek ismerete nélkül nem lehet lelkökhöz férni s egy nemzetté: oroszra s orthodox vallásúvá gyúrni. II. Katalin cárnő az orosz császári tudományos Akadémia feladatául tűzte ki Oroszország népeinek nyelvi és néprajzi tanulmányát. Miatán orosz tudósok még nem voltak elegendő számmal, külföldről, jobbadán Németországból hívott be tudósokat, kik német tudományos előképzettséggel, német szorgalommal és kitartással fogtak Oroszország népeinek, nyelveinek tanulmányozásához s így nem csoda, ha Pétervár rövid idő alatt az orientalista tudományok egyik székhelyévé lett Európában.

Regulyt eddigi kísérletei meggyőzték, hogy feladatát soha sem fogja megoldani, ha nyelviszeti hiányos előképzettségét ki nem pótolja. Azt hitte, hogy ha Szent-Pétervárra, az orientalista tudományok ez egyik székhelyére megy, sem alkalom, sem segédeszközök nem fognak hiányozni s ha hazájából anyagi segédelmet fog nyerni, hát meg is lesz a kellő nyugalom.

A körülmények kedvezni látszottak Pétervárra

jövelele első idejében, de lassankint keservesen kellett meggyőződnie, hogy számításaiban nagyon is vérmes volt. Mindezt pedig anyagi helyzetének bizonytalansága okozta. Szülői ismételt kijelentették, hogy költségeit nem fedezhetik; az apát sem hajlandó semmit áldozni, mert máig sem bocsátotta meg, hogy félbehagyta a jogi pályát. Hátra volt még az Akadémia, mely már adott 200 frt segédelmet, csak hogy ez semmi határozott ígéretet nem tett a jövőt illetően. Pénzéből kezdett teljesen kifogni s emiatt kénytelen volt az orosz társaságok estélyeiről elmaradozni. Kárpótlást a tanulásban keresett. Először is az orosz nyelv tanulmányának fektette s azt oly kitartással és eredménnyel folytatta, hogy egy pár hónap alatt elsajátította. Ennek végzetével Ázsia történeti, földrajzi s ethnografiai viszonyainak tanulmányába fogott, melyeket a zürjén, eszermisz, esuvasz és később a török nyelvek grammatikájának tanulmánya egészített ki. E tanulmányokban annyira elmerült, hogy hetekig nem ment ki szobájából.

Napról-napra jobban érezte, hogy lábai alatt ing a talaj. Szegénysége s helyzete bizonytalanságának gondolata mindinkább erőt vettek rajta. A folytonos munka, izgalom és az aggodás lelkéttestét egyaránt kimerítették. Egy alkalommal meghűtötte magát s ennek következtében reumatikus fájdalmak szegezték ágyához. Később tifuszba esett és tovább volt három hónapnál időnkint élet-halál között forgó súlyos beteg.

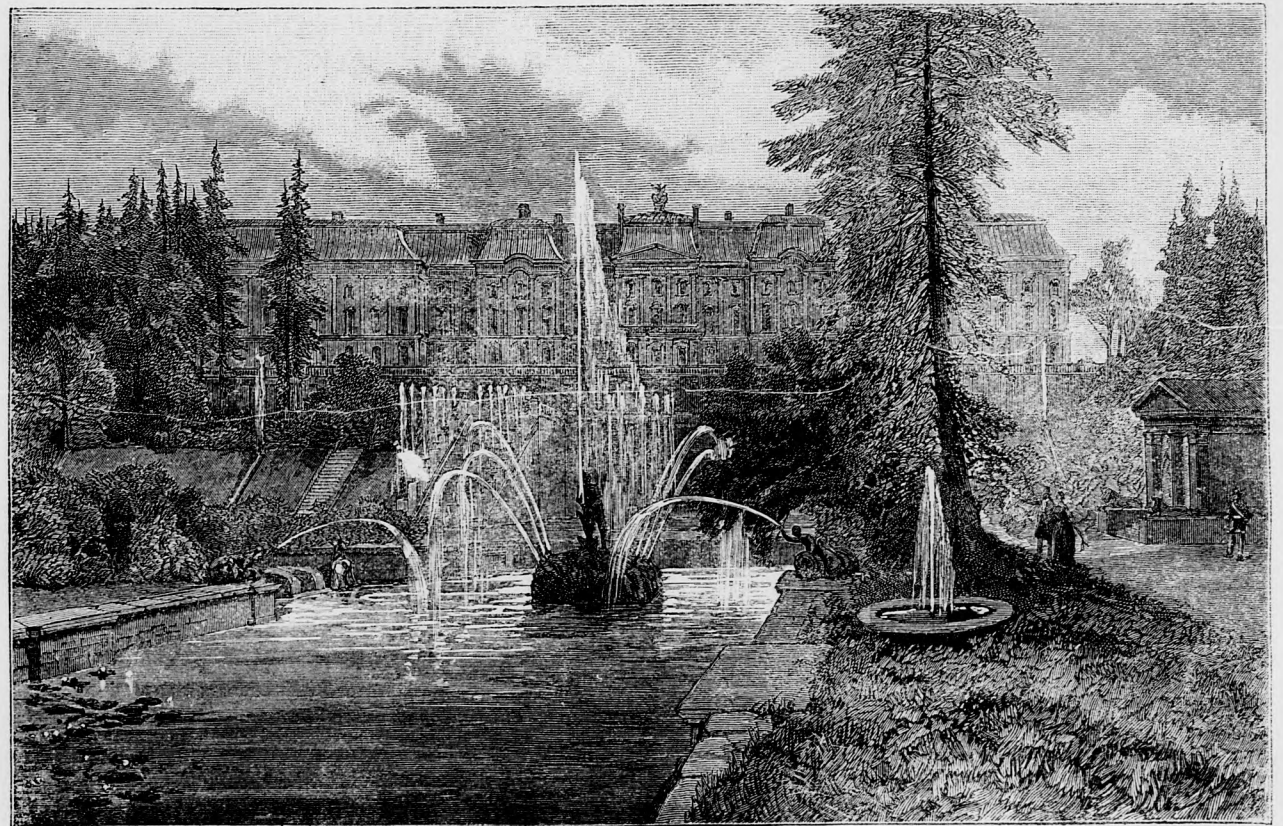
Állapota annyira rosszra fordult, hogy felgyógyulásában már orvosai is kételkedni kezdtek. Balugyánszkykné ugyan az anyai szeretet meleg gondoskodásával ápolta fiatal honfitársát, de azért gondolhatjuk, hogy lelke mennyit szenvedett e betegség magános óráiban. De utóvégre is győzött a fiatal természet, az egészséges ifjú vér a sorvasztó betegségen. Lassankint összeszedte magát s bekövetkezett a felgyógyulás. Amint magához tért s jártányi ereje volt, orvosai biztatták, hogy hagyja el Szent-Pétervárt s azzal együtt komoly erőfeszítést kívánó tanulmányait. Menjen ki Peterhofba s töltsen ott a nyarat. Reguly megfogadta a tanácsot s kiment Peterhofba. Itt egészsége napról-napra erősödött, úgy, hogy augusztus végén teljesen megerősödve tért vissza Szent-Pétervárra.

Az Akadémia megbízását és utasításait vévén, még betegsége előtt terjedelmes jelentést küldött be. E jelentését az Akadémia bírálatra és esetleges indítványtétel végett egy bizottság-

nak adta ki. E bizottság úgy találta, hogy Reguly az Akadémiától nyert megbízást tökéletesen és köszönetet érdemlően elvégezte s hogy legközelebbi céljai a következőkben foglalhatók össze: a) Van-e a magyar és a finn nyelvek között rokonság és ha van, mennyi, vagy nincsen? — b) Mi hasznát vehetjük e nyelveknek, ha rokonok, a mienknek művelésében?

(Folytatása következik.)

Györgynek, a későbbi miniszternek. Ez alkalomhoz fűződik első sikerem emléke is. A vizsga közben hallottam, hogy tanítónk ismételve megemlíti nevemet a nagyúri látogatónak. Néhány perc és már künn is álltam a pódium előtt. Bartal, a tanító kérésére maga egzaminált engem. Jó elővéleménye lehetett az emlékezőtehetségemről, mert ugyancsak megforgatott a kérdéseivel. A többi közt felütötte az olvasó-

PETERHOF.

DIÁK-EMLÉKEIM.*

Irta Vámbéry Ármin.

Dunaszerdahelyi kisdíák korom emlékei közt megjelenik előttem egy nyájas öreg úr képe: az első nevezetes keresztény emberé, kivel az élet útján összetalálkoztam. Osztályunk vizsgájának előkelő vendége akadt *Bartal György* arany-sarkantyús vitéz, a híres jogtudós és történetíró személyében, ki édes atya volt ifjabb Bartal

* Vámbéry Ármin «Küzdelmeim» című most megjelent könyvéből.

könyvünket, melynek egy hosszú lélekzetű latin versezet volt a végén. Azt kérdezte, hogy el tudnám-e mondani hibátlanul? Nekem több sem kellett.

Elkezdtém recitálni szépen: «*Timor dei est principium*»... s mikor a végére értem, a tanító biztatására elmondottam a sorait szép rendben még visszajáról is. Az előkelő vendég nagyon meg volt velem elégedve. Megeirógatta arcom és egy ezüst húszast esúztatott kezembe, ráadásul adva még ezt a biztatást: «Csak tanulj, fiam!» Szorgalmamnak ez a bátorító szó volt

az első jutalma, észbeli képességemnek pedig ez az ezüst húszas az első anyagi eredménye.

Tíz éves lehettem akkor. Jövömrre nézve a terv már készen állt, de a megvalósítás eszközei mérhetetlen gondot okoztak jó anyámnak. Családunk szegénysége és nyomorúsága akkortájt érte el netovábbját. Testvérném kénytelen volt már szolgálatba állni s hogy én se pusztítsam fiatalabb testvéreimnek szűkösen kimért kenyerét, anyám, nehéz lélekkel bár, elhatározta, hogy egy időre engem is kiad a házból. Inasnak álltam egy nősabóhoz, kinek héber nyelvre oktattam a fiát, mely szolgálatomért egyrészt ellátást kaptam, másrészt pedig be kellett volna hogy vezessenek a lenge karton- és vászonkelme összeöltögetésének művészetébe. Az a három óra, melyet pedagógiai kötelességemnek áldoztam, tűrhetően kellemes volt számomra, mert jól esett hiúságnak, hogy velem egykorban levő fiúnak vagyok a tanítómestere. De annál kellemetlenebb volt számomra az az idő, melyet a kerek asztalnál kellett eltöltenem a legények és az öltögetés művészetében nálam jóval különb inasok társaságában. Örökösen csak a gúnyos megjegyzéseiket nyeltem az ügyefogyottságom miatt; korholtak, sőt egynémelykor kézzelfogható intellekkel láttak el, hogy jobban kezeljem a tűt és a gyűszűt, hogy ne gyűrjem úgy a kelmét és így tovább. Egy szó, mint száz, olyan keservessé tették számomra a szabóság nemes művészetének iskoláját, hogy már az első hónap végén könnyes szemmel panaszkodtam miatta anyámnak, ki belátta hibáját, de biztatott, hogy tartsam ki legalább addig, míg elmúlik a tél és új kondíciót, más szóval: állást kereshet számomra. Nagy lelki küzdelembe került az elhatározás, de végre győztek anyám intelmei és az a jóleső érzés, hogy meleg szobában, tűrhető ellátás mellett tölthetem a zordon téli napokat, holott addig fogyatékosan öltözködve és pár meleg krumplival a zsebemben tettem meg a mindennapi hosszút utat az iskolába. Beletörődtem hát kellemetlen sorsomba, míg a tavasz közeledtével újra fölébredt bennem a jobb napok reménye és csakugyan biztatón intett felém egy-egy sugár ifjú korom mennyboltzatáról.

Tizenegy éves voltam és el akartam hagyni most már nemcsak a szülői házat, hanem a várost is, hol anyám lakott: az egyetlen lény a világon, ki lelkéből szeretett. Tizenegy éves korban, szegényen és nyomorútan, béna lábbal,

elveszítve az anya édes tekintetét, csak azért, hogy idegen emberek részvétlen szeme előtt élje napjait: — vajjon érhet ennél szörnyűbb csapás és kegyetlenebb válság egy érzékeny gyermekszívet? Nekem borzasztó volt ez a gondolat. Napokon át könnyet sajtolt szemembe, forró könnyet, mely még bőségesebben omlott, mikor épp olyan lelkiállapotot olvastam ki anyám vörösre kisírt szeméből. De mihez fogtam volna? Végső gyámoltalanságomban úgy éreztem, hogy a menekvésnek ez az egyetlen módja áll nyitva számomra, hogy ez az út az egyetlen, melyen tehetségemnek megfelelő pályára juthatok. Anyám bátorított és így szólt hozzám: — Nem lehet és nem szabad, hogy közönséges ember váljék te belőled. A tudós atyád lelke él tebenned. Tanulnod kell, hogy doktor lehess, fiam. És hogy Szentgyörgybe juthass a gimnáziumba, hol ismerik nevedet és segíteni fognak, keresned kell egynéhány forintot, mert én legfeljebb ha egy kevés fehéreműt és egy öltöző ruhát adhatok veled. Úgy van, fiam, sok küzdelem és szenvedés vár reád, de jól jegyezd meg, az embernek nem szabad megijedni a fáradságtól. *Az ember az éjszaka első felében tegye jó rendbe az ágyát, hogy jól alhassék a másik felében.* — Még néhányszor volt részem eféle intellekben és bátorításban. Meg is acélozták elhatározásomat s mikor Nyéken, Dunaszerdahelytől mintegy két órányira, tanítói állással kínáltak meg az odaváló zsidó koresmárosnál, elfogadtam szívesen a meghívást és anyám oldalán, mankómmal a hónom alatt és kis batyúval a hátamon, odahagytam a várost, hol gyermekéveimet töltöttem, hogy elfoglaljam azt a hivatást, mely meg fogja rá adni a módot, hogy új pályámra léphessek.

MÉG EGYSZER A SZOKÁSRÓL.

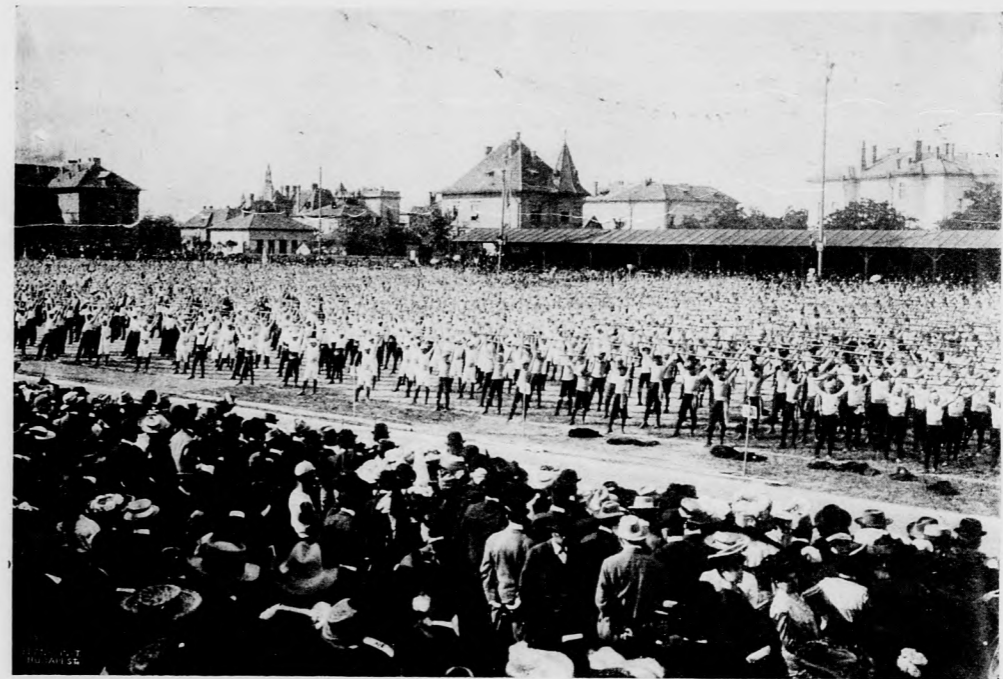
A szokásnak cselekvés az ára, amit előre kell lefizetni. Sokszor kell egyformán cselekednünk, hogy megszokjunk valamit. Mondtuk már egyszer, mit kell tennünk, hogy erre az állandó cselekvésre rábírnjuk magunkat. Erősen kell a megszokni kívánt cselekvést elhatároznunk, szándékunkról sokan tudjanak, sohse mentsük fel magunkat az új szokás gyakorlása alól, de sőt ragadjunk meg minden alkalmat, mellyel gyakorolhatjuk.

Egész életünket az irányítja, hogy mihez szoktunk hozzá. Mert szokásaink szerint cselekszünk és tetteink hozzák jó vagy balsorsunkat.

Helyzetünk és körülményeink szüntelenül cselekvésekre kényszerítenek és nincs olyan helyzet, amelyben csak egyféleképpen lehetne cselekedni. A sokféle lehető cselekvés közül *választanunk* kell és ezeken a választásokon fordul meg a sorsunk; a legkisebb mindennapi cselekvések szokássá erősödve egész életünket megváltoztathatják. Egy gyermek, aki megszokta, hogy az éléskamrából egy-egy almát, diót stb.-t csenjen ki, az iskolában eltulajdonítja a pajtása ceruzáját, az megszokja, hogy ne tisztelje a más

mozgathatja kis tagjait és bezzeg hadonázni kezdek velük, mihelyt kiszabadítják. Mind eléggé ismerjük a hosszú mozdulatlanlanság, tétlenség után fel-toluló munkavágyat és a sok munka utáni fáradtságot.

De a cselekvési hajlam meglazul, ha nem gyakoroljuk, — ellustul az, aki nagyon keveset dolgozik. Már pedig a munka adja egyéniségünknek és életünknek is az értéket, ezt az eltunyulást tehát ne engedjük meg magunknak. Ha helyzetünk nem is *kényszerít* munkára, tegyünk

SZABADGYAKORLATOK.

tulajdonát s ha hivatalnok lesz belőle és pénzt biznak rá, sikkasztani fog, amivel egész jövőjét tönkretesz, esetleg börtönben hal meg. Apró szokásokból készül a jellemünk és egyetlen ilyen megszokás sem elég jelentéktelen arra, hogy ne törődjünk vele.

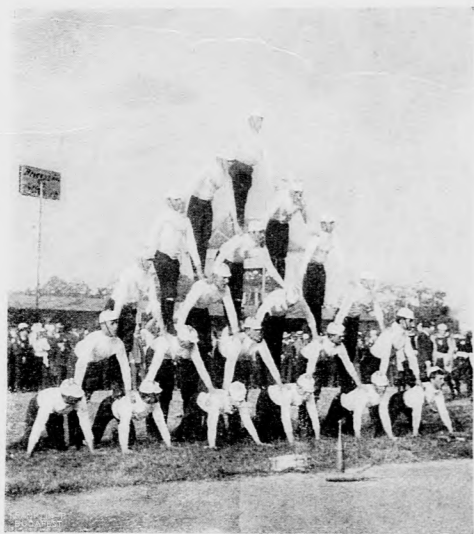
Nemcsak a helyzetek meg a körülmények kényszerítenek cselekvésre, erre készítenek egész testi-lelki berendezésünk. Az élő testben és így az emberben is szüntelenül új meg új anyag, erő fejlődik és felhasználásra vár. A fel nem használt erő épp oly szigorúan követeli a munkát, mint a túlságos erőhasználat a pihenést. A kis gyerek, ha soká van lekötve a pályában, magában azért is békétlenkedni fog, mert nem

valamit folyton. Tegyük valamit mindennap, amit nem is nagyon kényelmes megtennünk, ha még nem szorulunk is rá. Egy híres angol tudós azt mondja, hogy ez a mindennapi munka, ha fölösleges is, olyan, mint a tűzkár elleni biztosítás: fizetjük folyton, nem is esik valami nagyon jól, de ha egyszer aztán kiüt a tűzvész, nem kell rettegnünk. Így az akaratunk, elhatározásaink gyakorlására fizetett erőnk elhozza a jutalmat, ha egyszer igazán döntő cselekvésekre kerül a sor. És van-e ember, akinek az életében ne volna olyan pillanat, amelyben keresztül vitt elhatározása egész jövőjét dönti el. Gondoljunk a pályaválasztásra, a családalapításra stb. Percek alatt döntjük el a jövőnket, de ezekre a percekre

ha hosszú gyakorlattal, megszokásokkal készültünk elő, nem lesz okunk megbánni, amit határoztunk.

Csak érzelmekbe és fontolgtásokba fúlni ne engedjük a tetteinket. «A tett halála az okoskodás.» Azért kell akarataunkat gyors, biztos elhatározásokra edzenünk, amit nyomban kövessen a tett. Vannak emberek telve üdvös elvekkkel, nemes érzelmekkel, jóakarattal és soha sem *lesznek* semmit. Megszokták a tétlen érzelmeket. Ne engedjünk egy érzelmi állapotot se elmúlni, míg szándékos tettbe nem fojtottuk, mert nagy-zavú, tehetetlen ember lesz belőlünk.

Különösen a mindennapi szokásokat tanuljuk

A beregszászi főgimnázium csapata piramist alkot.

meg hamar, hogy azokon ne kelljen tépelődnünk. Ha azon kellene törni a fejünket, hogy az n betűt hegyesre vagy gömbölyűre írjuk-e, nagyon lassan készülnénk el az irnivalóval. Megszokjuk valamilyenre és úgy írjuk mindig. Ha valakinek az rabolja az idejét, hogy vasárnap mit ebédeljen inkább: bifszteket vagy csirkehúst, az veszít a munkaerejéből és idejéből. Rendezzük be a napunkat, hogy az ilyen apróságokat szokásból, gépiesen intézve el, minél több szabad időnk és munkaerőnk maradjon az igazi értékes tettekre.

Jó ezeket meghallgatni egyszer. Senki se fogja ugyan megtenni mindezt. Hanem legalább egyszer átment a fején és ha alkalomadtán a gyakorlati életben rájön a hasznosságukra, tán könnyebben fedezi föl, mit kellene tennie, mintha ezeket nem olvasta volna. Az ifjúsággal, a ta-

nulókkal kellene különösen megértetni, hogy mit szerezhetnek vagy veszíthetnek a megszokással. Igaz ugyan, hogy akárki nem szokhat meg akármit, de legalább azok közül, amiknek megszokására egyéniségünk határai közt képesek vagyunk, válasszunk ki lehetőleg olyanokat, melyek boldogulásunkban a legjobban segítenek, magunk legalább ne rontsuk meg a jövőnket.

Dienes Pál.

KÉPEINKHEZ.

Az országos ifjúsági tornaversenyéről, melyről múlt és mostani számunkban részletesen beszámoltunk, több képet mutatunk be. Most hatodszor tartották meg Budapesten az ifjúsági ünnepek legnagyobbikát. Először 1891-ben, gróf Csáky Albin minisztersége alatt mintegy 2800 ifjú gyűlt össze a fővárosban; akkor még az volt a terv, hogy évenként rendeznek ily nagy torna-ünnepeket. Ez azonban soknak bizonyult, úgy, hogy a második országos versenyt csak két év múlva, 1893-ban tartották meg 2300 tanuló részvételével. Azóta évenként az ország különböző városaiban jönnek össze az iskolák, kerületekre osztva területi fekvésük szerint. Ezek mellett azonban 1896-ban, az ezredévi ünnepek kapcsán országos nagy versenyt is rendeztek, amelyet nagy tetszéssel nézett a király is s amelynek fényes sikere arra bírta az intéző köröket, hogy ezeket az országos ifjúsági torna-versenyeket újra rendszeresítsék s minden ötödik évben összehívják az ország összes középiskoláinak ifjúságát, hogy bemutassa a nagy nyilvánosság előtt azt az eredményt, melyet a testgyakorlat terén elért. S ezóta ezek a nagy versenyek a fővárosnak öt évről öt évre visszatérő legérdekesebb látványosságai, melyek a gyönyörködő közönség ezreit vonzzák a verseny-pályára.

HOGY SZÁMOLTAK A RÉGIEK?

Hogy számoltak a régiek, akik a mai kényelmes, könnyű kezelésű arab számokat nem ismerték? Mindenesetre ez is hozzátartozik az régi görög és római kulturvilág ismeretéhez, érdemes, hogy kissé foglalkozzunk vele.

A görögök mesterei a számvetésben a főniciaiak voltak, azoktól vették át abc-jüket és azok mintájára szintén a betűket használták a szám-

jegyek jelölésére. A görögök számjegyei a következők voltak:

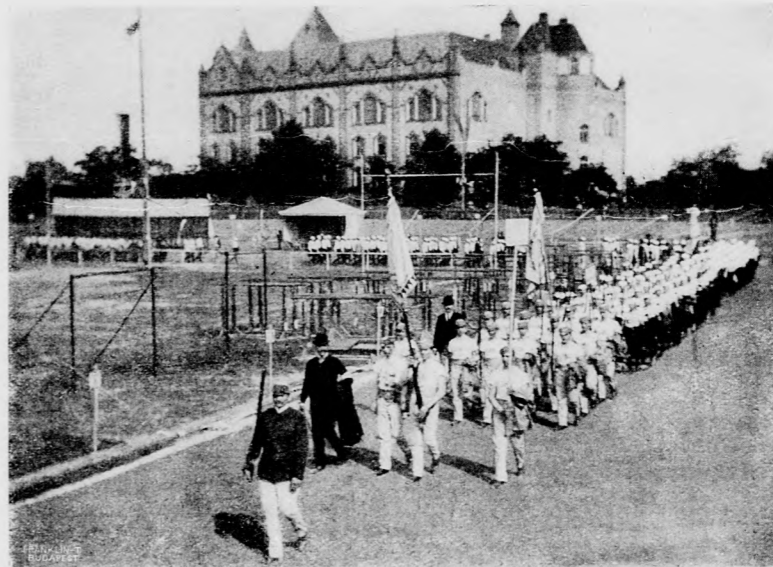
α	β	γ	δ	ϵ	ζ	η	θ	ι	κ	λ	μ	ν	ξ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	20	30	40	50
60	70	80	90	100	200	300	400	500	600	700	800	900	

Az ezreseket megint az abc betűivel jelölték, de egy vonást tettek mellé, így $1000 = \alpha$, és $2000 = \beta$. A 10,000 jele M volt, a 20,000 jele βM . A 100.000 jele \bar{M} volt.

Ez a számjegyhasználat azonban korántsem volt általános a görögöknél. Herodian például a

módon, így pl. $\frac{9}{11} = \bar{\theta}\iota\alpha'$, $\frac{5}{18} = \epsilon\iota\gamma'$. Ptolemaeus csillagászati számításainál állandóan törtekkkel dolgozott, ő jelölte a fokokat először egy kis karikával ($^{\circ}$), amit azonban nem szabad zérónak tekinteni, mert ez, mint számtani fogalom a görögöknél ismeretlen volt. Szintén tőle származik a perceknek egy vonással ($'$) és a másodperceknek két vonással ($''$) való jelölése, amely mai napig is használatban van.

A görögök közönséges számvetéséről csak keveset tudunk. Ez a kifejezés: $\psi\gamma\mu\zeta\epsilon\nu$, a latin *calcularé*, «kövekkel számolni», arra utal, hogy számológépeik voltak. Egy ilyen számológépet

A SZABADKAI FŐGIMNÁZIUM CSAPATA VISSZAHOZZA AZ 1901-IKI TORNAVERSENYEN ELNYERT ZÁSZLÓT.

számolásnál a következő jegyeket használta: $I = 1$, $II = 5$, $J = 10$, $H = 1000$, $X = 1000$, $M = 10,000$; ezek tulajdonképpen a következő számok nagy kezdőbetűi: pente, deka, hekaton, chilioi, myrioi. Az 5-nél kisebb számokat ismétléssel jelölték, pl. $JJJJ = 40$, az ötös számoknál a sokszorosítás jegyét (\square) alkalmazták ilyenformán: $50 = \square J$, $500 = \square H$. Ezt a számot például: 47,698 összesen 18 külön jeggyel írták le: $M M M M X \square X H H J J J J J I I I I$.

Törteknél azokat a számokat, amelyeknek számlálója 1 volt, úgy jelölték, hogy jobbról fent egy vonást tettek mellé, így pl. $\frac{1}{3} = \gamma'$, $\frac{1}{8} = \eta'$. Egyéb törteknél előre írták a számlálót, és vonást húztak föléje, utána a nevezőt az előbbi

nemrégiben találtak is Salamisban. Csak Eutokiosnál találunk hosszabb megírt számvetésekre, de azok e nehézkes jegyekkel való számolásnál rendkívül hosszadalmasak. Így $\delta\xi\epsilon = 265$ -nek önmagával való megszorozása egy egész oldalt foglal el.

Mindazonáltal a görögök számtanban s mértanban nagyon előrehaladtak. Pythagoras (580—500 Kr. e.) a tényezőkből összetett számokkal foglalkozott és a mértan neki köszöni a róla elnevezett tantételt. Plato (429—348 Kr. e.) ismerte az első és másodfokú egyenletek megfejtését. Hipparchos (150 körül Kr. e.) különösen a mértanban vált ki és a sík- és gömb-háromszög tan számos fontos tétele tőle származik.

A görög világ legnagyobb matematikusa Archimedes volt, aki a mértan terén alapját vetette meg a későbbi arab tudományosságnak. Számos értekezést írt a gömbről, hengerről, kúp-ról, spirális vonalakról. Ő számította ki először π értékét is, amelyet ma Ludolf-féle szám neve alatt ismernek.

A rómaiak alapszámjegyei a következők voltak: $I = 1$, $V = 5$, $X = 10$, $L = 50$, $C = 100$, $D = 500$, M (vagy CID , vagy ∞) = 1000. A többi szám összetétel vagy kivonás útján keletkezett: IV ($5 - 1 = 4$), IX ($10 - 1 = 9$), XC ($100 - 10 = 90$), CD ($500 - 100 = 400$) stb. Több ezrest vagy ismétlés, vagy a szorzás jele segítségével fejeztek ki. A szorzás jele I volt, a számok közé írva, így pl. 2000 — MM , vagy $CICID$. Néha az ezret a szám fölé húzott vonallal is jelölték, így \bar{X} — 10,000, \bar{CC} — 200,000, százezernél a görögök mintájára \square jegyet tettek a szám fölé, 160.000 — \overline{XVI} . A törteket csak szóval írták ki, külön jegyük erre nem volt.

Általánosságban a görögök és rómaiak a nehézkés számjegyírás következtében ujjak segítségével számoltak és ezt az iskolákban tanították. Egytől millióig minden számot ujjakkal tudtak jelölni. Ezenkívül számvetésnél az *abacus* nevű számológépet is használták. Az abacus fa- vagy érc tábla volt, amelyen nyole párhuzamos bemélyedés futott végig. Ezekben a bemélyedésekben a számrendszernek megfelelő számú hasadékaiban gombokat toltak fel s alá s aszerint végezték a műveleteket.

VILÁG URA.

Regény. Irta Verne Gyula. Fordította Gábor Andor.

E kísérlet előtt azonban, mely elé nyilvánvalóan komoly akadályok tornyosultak, történt valami, ami azzal a reménnyel kecsegtetett, hogy a csúcs megmásítása nélkül is betekintést nyerhetni a Great-Eyryn uralkodó természeti viszonyokba.

Ez év szeptemberének első napjaiban Wilker, a léghajós, ballonjával Morgantonban fel akart szállani. Felhasználva a keleti szelet, a léghajónak a Great-Eyry felé kellett volna haladnia, s volt rá némi eshetőség, hogy fölébe tud kerülni. S ha néhány száz lábnyira felette lebeg el, Wilkernek alkalmat van kitűnő messzelátóval megvizsgálni a csúcsot, legmélyéig kifürkészni, s fölismerni: tűzhányó nyilik-e magas sziklái között? . . .

Tulajdonképpen ez volt a főkérdés.

S ha ezt eldöntötték, meg lehet határozni azt

is, hogy a csúcsot környező vidéknek van-e oka valamely előbb vagy utóbb bekövetkező kitérésről tartania.

A felszállás a fennebb jelzett terv szerint meg is történt.

Közepes és állandó irányú szél fújdogált; az ég tiszta volt. A reggeli ködöt már kezdte eloszlatni a nap meleg sugárözöne. Ha a Great-Eyry belseje nincs füsttel, párával tele, a léghajós egész terjedelmében átkutathatja szemével. Ha pedig gőz emelkedik belőle, okvetlenül észlelheti azt is. Ez esetben el kell fogadni, hogy a Kék-hegyek vulkáni természetűek s a Great-Eyry a fölszerűk.

A léghajó körülbelül ezeröttszáz láb magasra emelkedett mindjárt eleinte s egy negyed óráig nem mozdult el helyéről. A szellő tehát, mely a föld színén lengett, ott fenn már nem volt érezhető. De aztán — mily csalódás! — ellenkező irányú légáramlat keletkezett, mely nyugat felé vitte a gömböt. Így mindjobban eltávolodott a hegylánctól s nem volt remény, hogy valamilyen visszakerülhessen még oda. A városka lakói elől nemsokára eltűnt s később megtudták, hogy Észak-Carolina fővárosának Raleighnak közelében szállott földre.

Miután e kísérlet kudarcot vallott, elhatározták, hogy kedvezőbb körülmények közt meg fogják ismételni. Közben újra tompa dühörgés hallatszott a hegyből, melyen szikrázó füst és a fellegeken visszaverődő reszkető fény jelent meg. Tökéletesen érthető tehát, hogy a nyugtalanság nem csökkent s mindenki földrengéstől, vagy vulkáni tüneeményektől rettegett.

Ez év áprilisában pedig az eddig meglehetősen bizonytalan szorongást rémület váltotta fel, és pedig elég alapos okon!

A környék ujságaiban csakhamar meg is nyilatkozott a közönség rettegése. A hegylanc és Morganton városa közt elterülő egész vidék riadtan várta a legvéresebb eseményeket.

Április negyedikéről ötödikére forduló éjszaka Pleasant-Garden lakóit rázkódás ébresztette fel, melyet rettentő zaj követett. Köröskörül ellenállhatatlanul terjedt a rémület, hogy a hegylancolatban kitérés van készülöben. Az emberek kirohantak házaikból, menekülésre készen s attól félve, hogy valamely szörnyű szakadék támad köröttük, mely tíz-tizenöt mérföldnyi kerületben magábanyeli a községeket, majorságokat.

Az éj igen sötét volt.

Sűrű fellegek mennyezete borult a síkság fölé. Ha fényes nappal lett volna, akkor sem láthaták volna a Kék-hegyek gerincét.

Ez áthatolhatlan sötétségben a tárgyakat megkülönböztetni, a köröskörül sikoltozó kiáltásokra felelni sem lehetett. Ijedt embercsoportok: férfiak, nők, gyermekek igyekeztek a járható utat megtalálni s nagy tömegben tolongtak, kavarogtak.

Erről is, arról is a rettegés hangja hallatszott. — Földrengés van! . . .

— Kitért a tűzhányó! . . .

— Melyik csúcs? . . .

— A Great-Eyry! . . .

És Morgantonig terjedt a hír, hogy kövek, láva, salak hullottak záporban a rónára.

Legalább annyit megfigyelhetek volna, hogy — ha csakugyan tűzhányó tört ki — a dühörgésnek fokozódnia kellett volna. S a csúcson lángnak kellett volna megjelennie. És az izzó lávafolyam a kődnél is átvilágított volna.

De mindez senkinek eszébe nem jutott s a megrémült emberek azt erőgették, hogy földrengést éreztek. Egyébiránt lehetséges, hogy e rázkódásokat valamely sziklátömb okozta, mely levált a hegység oldaláról.

De ime, reggel három óra felé új riadalom . . . ismét lángok csaptak fel a Great-Eyry sziklás parkányán . . . A felhők által visszaverve tűzfénybe vonták nagy messzeségben a légkört . . . Ugyanakkor dühörgés is hallatszott . . .

Tűz ütött volna ki ottfenn magától? . . . de hogyan történhetett ez? . . . Villám semmi esetre sem gyújtotta! . . . Mert még villámlás fénye sem zavarta a homályt . . . Igaz, a tűz nem nélkülözhetette volna a tápláló anyagot: Abban a magasságban, az Alleghany-hegylanc még erdővel borított, épp úgy, mint a Cumberland-hegység és a Kék-hegyek csúcsai is. Cyprusok, legyezőpalmák és egyéb állandó lombú fák még növekednek ott.

A SEPSISZENTGYÖRGYI FÖGIMNÁZIUM CSAPATA ELVONÚL A MOSTANI VERSENYEN ELYNERT ZÁSZLÓVAL.

Mind ébren maradtak, halálos aggodalomban, hogy Pleasant-Garden vagy Morganton felé meneküljenek.

Egy teljes óra telt el minden további tünevény nélkül. Alig rezdült némi nyugati szellő a síkság mocsarai körül nagy csoportokban álló tűlevelű fák sűrű koronájában; ezt a szelet különben az Apalache-hegység szirtfala egyrészt meg is gátolta abban, hogy a rónára jusson.

Tehát a rémület nem ujult meg s a lakosok már vissza akartak térni házaikba. Úgy látszott, nincs már mitől tartani, mindamelllett igen nehezen várták a hajnalt.

Hogy valami változás történt, legalább egy hatalmas szikladarab legördült a Great-Eyryről, abban senki sem kételkedett. Erről már a hajnal első fényénél könnyű lesz meggyőződni, ha néhány kilométernyire körüljárják a hegyet.

— A tűzhányó! A tűzhányó!

E kiáltások visszhangzottak mindenfelől. Kitért a vulkán! A Great-Eyry tehát mégis a hegylanc belsejébe fűrődő tűzhányó tölesér volt! S most, hogy már annyi évszázad óta kialudt, újra lángra lobbanna? A lángokat izzó kövek zápora s egyéb pusztító vulkáni termékek is követik? És lávafolyamok és zuhatagok is következnek, melyek útjukban mindent megsemmisítenek: falut, várost, birtokot, egyszóval az egész környeket, mezeivel, rétjeivel, erdeivel egyetemben Pleasant-Gardenig, vagy tán Morgantonig?

Most már kitért a fejvesztett riadalom, semmi útját nem állhatta. Az asszonyok, ijedségtől félőrülten, gyermekeiket magukkal vonszolva tolongtak a keletre vivő útra, hogy minél előbb eltávolodjanak a föld belső háborgásának színterétől. A férfiak batyúba kötötték legértékesebb

holmikat, szabadon bocsátották a háziállatokat: lovat, szarvasmarhát, juhot s ezek szét is szaladtak a szélrózsa minden irányában.

Mily óriási zavar uralkodott ebben az ember-és állattömegben, a vulkán tűzének esetleg szabadjára hagyott erdőkben, a mocsarak vize mellett, mely talán eláraszthatta a vidéket! S vajjon a föld is nem süllyedhetett volna el a futók lábai alól? Lett volna-e idejük a menekülésre, ha izzó láva-csíkok eléjük vágtak volna a földön s eltörlasszolták volna útjukat, lehetetlenné téve az előrejutást?

A legnagyobb birtokok tulajdonosai között azonban akadt néhány higgadtabb ember, aki nem vegyült el ebben a megrémült tömegben, melyet hiába igyezkettek visszatartani.

Körülbelül egy mérföldnyire megközelítvén a hegyet, arra a meggyőződésre jutottak, hogy a lángok fénye csökken, sőt a tűz már kialvóban van odafenn. Mindent számbavéve úgy látszott, nem fenyegeti a vidéket kitérés veszedelme. A csúcsról egyetlen kő sem repült a légbe, a sziklák élet nem hordta el láva-áradat és a föld belsejében nem hallatszott semmi hang. Tehát mi sem volt észlelhető a föld méhében dúló zavarokból, melyek egy pillanat leforgása alatt egész vidéket tönkre tehetnek.

S miután ezt megfigyelték — és helyesen figyelték meg — azt következtették, hogy a Great-Eyry tűzének lohadnia kellett. A fellegek visszafénye is mind halványabbra vált. És a tájat reggelig ismét teljes sötétség borította.

Eközben a menekülők tömege is megállt, ahol már biztosnak érezte magát a veszéllyel szemben. Aztán visszafelé indultak s néhány falu és majorság már a kora hajnali órákban benépesült előbbi lakóival.

Négy óra felé már alighogy némi fényt sugároztak a Great-Eyry párkányai. A tűz — táplálék híján bizonyára — kialudt s bár kiütésének okát nem tudták még, remélték, hogy nem fog felújulni.

Annyi mindenesetre valószínűnek látszott, hogy Great-Eyry nem vulkánikus tünemények színtere volt. Eszerint tehát a környék lakóinak nem kellett valamely kitéréstől vagy földrengéstől rettegniük.

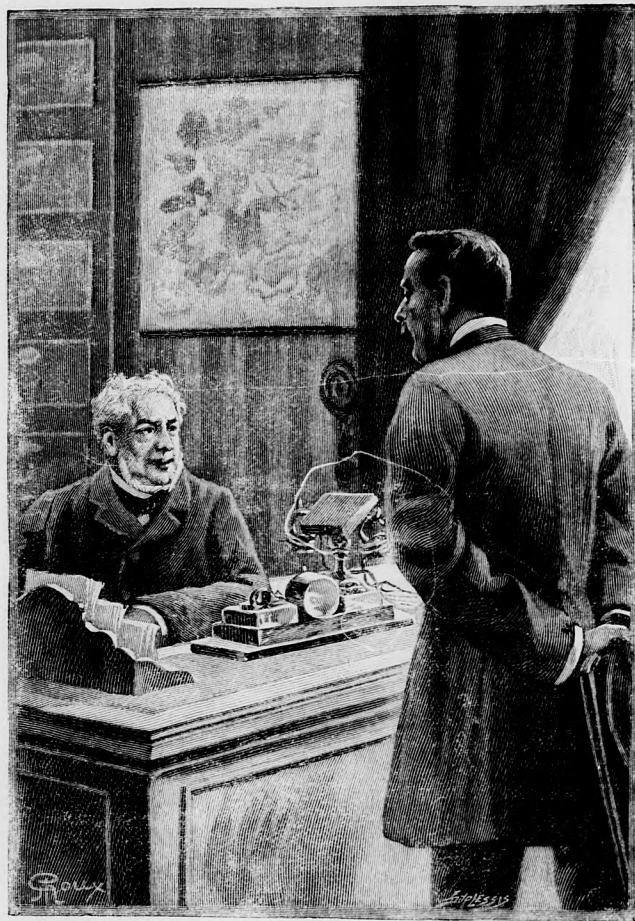
De ime, reggeli öt óra felé, a még éjszakai ködbe burkolt hegy felett különös zaj hallatszott a levegőben; valami szabályos zihálás-féle, melyet hatalmas szárnycsattogtatás követett. S ha nappal van: a faluk s városok népe megpillantotta volna tán az óriási ragadozó madarat, azt a légbeli szörnyeteget, mely miután a Great-Eyryről fölemelkedett, kelet felé tűnt el!

II.

Morgantonban.

Április 26-án indultam el Washingtonból s másnap érkeztem meg Raleighbe, Észak-Karolina fővárosába.

Két nappal előbb a rendőrség főparancsnoka szobájába hivatott. Főnököm kissé türelmetlenül várt rám.

WARD ÚR ÉS STROCK.

A beszélgetés, melynek következménye utazásom lön, így folyt le közöttünk:

— John Strock, — kezdte a főparancsnok, — ön még mindig oly éleseszű és ragaszkodó emberünk, amilyennek oly sok esetben mutatkozott?

— Ward úr, — feleltem én és meghajtottam magam, — nem illenék, ha én mondanám, hogy ma is épp oly éleseszű vagyok, mint ennekelötte. De ami ragaszkodásomat illeti, biztosíthatom, hogy még most is hűséges embere vagyok.

— Nem is kételkedem benne, — jelentette ki

Ward úr, — s most még ezt a határozottabb kérdést engedje föltennem: Ma is oly kíváncsi, minden rejtelem mélyére hatolni igyekvő ember ön, amilyennek eddig ismertem?

— Az vagyok, Ward úr.

— S a kíváncsiság ösztöne nem tompult el önben, hosszú rendőri működése közben?

— Legkevésbé sem.

— Helyes, Strock, akkor figyeljen rám.

Ward úr ötven esztendő volt akkor, értelme

mely akkor az egész közvéleményt foglalkoztatta, nemcsak Észak-Karolinában s a szomszédos államokban, hanem Amerika egész területén.

— Ön bizonyosan tud afelől, — így szólt Ward úr hozzám, — ami az Apalache hegyek környékén, Morganton mezővárosa mellett történt.

— Tudok rólok, Ward úr és véleményem szerint azok a jelenségek elég különösek ahhoz, hogy a nálamnál kevésbé kíváncsi emberek érdeklődését is fölébresszék.

— Hogy azok a jelenségek különösek, sőt furcsák, abban semmi kétség, Strock. De most már fel kell tennünk a kérdést, vajjon az említett jelenségek, melyeket a Great-Eyry körül megfigyelték, nem képeznek-e veszedelmet a vidék lakói számára, vajjon nem előjáró jelei-e valamely tűzhányó-kitörésnek vagy földrengésnek?

— Félős, hogy így van, Ward úr.

— Érdeklünkben van tehát, Strock, megtudni, hogy áll a dolog. Ámbár feyvertelenül állunk a természet rendjének véletleneivel szemben, mégis azon kell törekednünk, hogy az érdekelteket idejében értesítsük az őket fenyegető katasztrófáról.

— A hatóságok feladata ez, Ward úr, — feleltem én. — Számot kellene adnunk önmagunknak arról, mi történik ott fenn.

— Jól mondta, Strock, de úgy látszik, ez nagy nehézségekkel jár. Azt mondogatják váltig a környéken, hogy lehetetlen a Great-Eyry szikláját megmászni, a hegy belsejét felkutatni. De vajjon megkísérelték-e már egyáltalán s alkalmas körülmények között? Nem hinném és véleményem szerint a komoly eszközökkel végrehajtott kísérlet csak jó eredménnyel járhat.

— Semmi sem lehetetlen, Ward úr s az egész ügy kétségkívül pénz kérdése csupán.

— S ez a pénz igen jogos és megokolt kiadás, mert nem szabad pénzre tekintenünk, ha arról van szó, hogy megnyugtassuk egy vidék egész népességét, vagy figyelmeztessük s ezzel a veszély torkából ragadjuk ki. Egyébként, csakugyan oly biztos az, hogy a Great-Eyry öve annyira megközelíthetetlen, mint mondják? S ki tudja, talán valamely gonosztevő banda ütötte fel ott tanyáját, mely csak az általuk ismert ösvényen közelíthető meg?

— Valóban! Ward úr gyanakszik, hogy gonosztevők?

— Lehetséges, hogy esalódom, Strock s mindaz, ami ott fenn történik, természetes okokra vezethető vissza. De hiszen éppen ezt akarjuk eldönteni és pedig a lehető legrövidebb időn belül.

STROCK ÉS SMITH ELIÁS.

teljes erejével rendelkező férfi, aki kitünően betöltötte nagyfontosságú állását. Már többször megbízott nehéz vállalatokkal, melyeket eredményesen bonyolítottam le s ezzel gyakorta kiérdemeltem elismerését.

Néhány hónap óta azonban nem nyílt alkalmom arra, hogy szolgálatomat igénybe vegye s ez a kényszerű renyhesség valósággal elgyötört. Izgatottan vártam tehát, mit közöl velem Ward úr. Tudtam, hogy csak igen fontos dolog lehet az, melynek elintézésére engem küld ki.

A rendőrfőnök arról az ügyről beszélt velem,

— Kockáztathatok egy kérdést, Ward úr?
 — Csak tessék, Strock.
 — Ha megvizsgáltuk a Great-Eyryt, felismer-
 tük tüneményei eredetét s ha valóban kráter
 van ott és közeli kitérése várható: megakadá-
 lyozhatjuk azt?
 — Nem, Strock, de értesíthetjük a vidék lako-
 sait. A falvakban tudják, mi a tennivalójuk s a
 majorosokat sem lepi meg az esetleges veszély.
 Ki tudja, az Alleghany hegylánc vulkánja nem
 teszi-e ki Észak-Karolinát ugyanolyan veszedelem-
 nek, mint amely Martinique szigetét a Pelée
 hegy tüze által érte? Okvetlenül szükséges, hogy
 a lakosság legalább védelmi intézkedéseket tes-
 hessen.
 — Szívesen hiszem, Ward úr, hogy a környé-
 ket nem fenyegeti ilyen baj.
 — Kívánom is, Strock, s különben is való-
 színűlennék látszik, hogy a Kék-hegység e részén
 vulkán létezzék. De mégis, tény, hogy a hozzánk
 beérkezett jelentések szerint, lángot láttak a Great-
 Eyryből kicsapni. És úgy vélték, rengéseket,
 vagy legalább reszketéseket éreznek a talajon
 átfútni, körülbelül Plasant-Garden vidékéig. Való-
 ságos vagy csak képzelt tények-e ezek? Illendő,
 hogy e tekintetben tájékozva legyünk.
 — Valóban úgy van, Ward úr és nem is sza-
 bad soká késlekednünk.
 — El is határoztuk, Strock, hogy vizsgálatot
 indítunk a Great-Eyry tüneményei dolgában. Ki
 fogunk küldeni valakit mihamarabb a vidékére
 s adatokat gyűjtetünk, kihallgattatjuk a városok
 és faluk lakóit. S olyan embert szemeltünk ki e
 célra, akinek személye biztosít az eredményről;
 ön az az ember, Strock.
 — Köszönöm, Ward úr! — kiáltottam én. —
 Bizonyos lehet benne, hogy semmit el nem mu-
 lasztok, amivel kegyednek e kitértetést meg-
 hálálhatom.
 — Tudom, Strock s hozzáteszem, hogy ez a
 küldetés nagyon megfelelhet az ön ízlésének.
 — Igen kedvemre való, Ward úr.
 — Szép alkalma nyílik gyakorolni azt a kü-
 lönös szenvedélyét, mely vérmérsékletének alap-
 ját képezi.
 — Úgy van, Ward úr.
 — Mäskülönbön szabadságában áll a körülmé-
 nyek szerint cselekedni. Ami a kiadásokat illeti,
 ha esetleg nagy költségekkel jár a hegy meg-
 mászása: korlátlan összeg áll rendelkezésére.
 — Minden tölem telhetőt megteszek, Ward úr
 s számíthat reám.
 — Most pedig, Strock, hadd figyelmeztetem
 még, hogy a lehető legnagyobb óvatossággal jár-
 jon el a környéken az adatok gyűjtése körül.
 A kedélyek ott még túlzottak. Igen meg kell
 rostálnia mindazt, amit önnök elbeszélnek és
 legfőképpen vigyázzon, nehogy újból feltámad-
 jon az a vak félelem.
 — Magától értetődik, Ward úr.
 — Morganton polgármesterét értesítem az ön
 odaérkezetről, az majd önnel együtt fog mű-

ködni. Még egyszer, Strock: legyen óvatos s vizs-
 gálódásaiba csak azokat az embereket vonja be,
 akikre feltétlenül szüksége van. Gyakran tett
 már bizonyosságot értelmességéről, ügyességéről s
 most is számíthatunk rá, hogy sikerrel jár el meg-
 bízásában.

— Ha sikertelen lesz, Ward úr, akkor bizo-
 nyára lehetetlenségek tornyosultak elém, mert
 végre az is megeshetik, hogy csakugyan nem
 lehet behatolni a Great-Eyry sziklái közé s az
 esetben...

— Az esetben majd meglátjuk, mit kell ten-
 nünk. Ismétlem: tudjuk, hogy természete, hogy
 ösztöne révén ön a világ legkiváncsiabb embere
 s ez most felséges alkalom arra, hogy kíváncsi-
 ságát kielégítse.

S ezzel Ward úr igazat mondott.

Megkérdeztem tőle:

— Mikor kell elutaznom?

— Már holnap.

— Holnap elhagyom Washington, holnap-
 után Morgantonban leszek.

— Levelek vagy táviratok útján fog mindig
 értesíteni az ügy állásáról...

— Nem fogom elmulasztani Ward úr s mi-
 előtt elbúcsúznám, még egyszer köszönöm, hogy
 a Great Eyry dolgában tartandó vizsgálat veze-
 tésével engem méltóztatott megbízni.

Hogy sejtettem volna még akkor: mit rejt
 számomra a jövő!

Nyomban hazatértem s megtettem előkészüle-
 teimet az útra, s másnap hajnalban a gyorsvo-
 nat Észak-Carolina fővárosa felé robotott velem.

Még este Raleighbe érve, ott töltöttem az éjt,
 s másnap délután a vasút, mely az állam nyu-
 gati felén át haladt, Morgantonban tett le.

Morganton tulajdonképpen egészen apró mező-
 város. Teljesen jura-képződményű talajon épült,
 mely rendkívül dús kőszénben, amit Morganton-
 ban elég szorgalmasan bányásznak ki. Ásvány-
 vizek bőségesen bugyognak sziklái közül, s a
 meleg évszak tartamára az üdülők nagy tömegét
 vonzzák e tájra. Morganton körül meglehetősen
 megművelt a tájék, a lakosok szép eredménnyel
 termelik a gabbaneműeket, a náddal-szittyóval
 tömött mocsarak hosszában. Erdeiben sűrű az
 örökzöld lombú fa.

A talaj összetételéből és terményeiből önként
 következik, hogy a vidék sűrűn lakott. Falvak,
 majorok egymásután sorakoznak az Ápalache
 hegyek lábáig, itt erdők közt összebújva, odébb
 már a hegység nyúlványain elszigetelve. A kör-
 nyék több ezer lakót számlál, kiket nagy vesz
 fenyeget, ha a Great Eyry valóban kráter, ha
 kitérése hamuval, salakkal borítaná a vidéket,
 lávafolyamok árasztanák el a sikot, s a föld belső
 háborgásának vonaglászai Pleasant-Gardenig vagy
 Morgantonig érezhetővé válnának.

Morganton polgármestere Elias Smith úr ma-
 gas termetű, erős, vállalkozó szellemű, legfeljebb
 negyvenéves férfi volt, olyan egészséggel, mely-
 nek akár mindkét Amerika valamennyi doktora

sem árthatott volna meg, aki épp úgy tűrte a tél
 hidegét, mint a nyár hevét, pedig mindkettő túl-
 ságosan nagy Carolinában. Azonfelül nagy va-
 dász is Smith, de nemcsak az Apalach hegyek-
 kel szomszédos síkok tollas-prémes vadainak
 kergetője, hanem bátor megtámadója medvének,
 parduának, ami szintén nem ritka a sűrű cip-
 rusfa erdőkben és az Alleghang-hegység kettős
 láncának vad szakadékaiban.

Elias Smithnek, gazdag földbirtokos létére,
 több majorsága volt Morganton közelében. Ne-
 hányat maga kezelt közülök. De a többiben lakó
 majorosokat gyakran meglátogatta, úgy hogy ha
 a városkában fekvő házaeskájában nem volt ta-
 lálható, bizonyára kinnjárt birtokán vagy vadász-
 gatott, mert a szabad élet erősen vonzotta.

Még aznap délután Smith Eliáshoz vezetett-
 tem magam. Otthon volt, mert sürgöny érte-
 sitette érkezésemről. Átadtam neki Ward úr
 ajánlólevelét, mely igazolta személyemet, s csak-
 hamar összeismerkedtünk. (Folyt. köv.)

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

VI. országos ifjúsági tornaverseny.

Az országos ifjúsági tornaversenyen nyertes inté-
 zetek okleveleiket és a győztes tanulók érmeiket ez
 alkalommal a verseny lezajlása után három óra múlva
 valamennyien megkapták. Az egyéni versenyek győz-
 tesei a következők:

A harminc méteres futómászás-verseny győztese.
Gimnázium V. osztály. Első csoport: Első Óváry
 Elemér Igló, ág. ev. gimnázium, második Molnár
 Kálmán szegszárdi gimnázium, harmadik Dudosics
 György ciszterc. katolikus főgimnázium Székes-
 fejérvár. *Második csoport:* Első Zechmeister József
 budapesti VII. kerületi Barcsay főgimnázium, máso-
 dik Nyárady Mihály beregszászi királyi állami gim-
 náziumi, harmadik Prager Andor kaposvári állami
 főgimnázium. *Harmadik csoport:* Első Kerekes Sán-
 dor szarvasi ág. ev. főgimnázium, második Ondriás
 István pozsonyi katolikus főgimnázium, harmadik
 Áfra Károly miskolci ev. ref. főgimnázium. *Negyedik*
csoport: Első Csorba Géza békéscsabai ág. ev.
 gimnázium, második Szmekő Barna lőcsei katolikus
 főgimnázium, harmadik Durnyi Pál gyöngyösi áll.
 főgimnázium. *Ötödik csoport.* Első Gehresz Jakab
 hódmezővásárhelyi ev. ref. főgimnázium, második
 Ungár József nyitrai katolikus főgimnázium, harmadik
 Lichtenstein Jenő keszthelyi főgimnázium. *Hatodik*
csoport. Első Molnár Albert debreceni ev.
 ref. főgimnázium, második Hegyi Zoltán deési állami
 főgimnázium, harmadik Dudinszky Emil debreceni
 kegyesrendi főgimnázium. *Hetedik csoport.* Első
 Maléter Lajos budapesti ág. ev. főgimnázium, máso-
 dik Bratu Demeter nagyszabeni állami főgimnázium,
 harmadik Farkas Mihály kiskunhalasi ev. ref. fő-
 gimnázium. *Nyolcadik csoport.* Első Zombori Gyula
 bajai állami tanítóképző, második Schansz Mátyás
 szegedi állami főgimnázium, harmadik Kuncz Zvoi-
 nimir budapesti Barcsay-utcai főgimnázium. *Kilen-
 cedik csoport.* Első Pospischil Béla selmeci ág. ev.
 liceum, második Ebert Ede nagyikindai állami fő-

gimnázium, harmadik Markos Mózes kolozsvári unit.
 főgimnázium. *Tizedik csoport.* Első Perényi János
 szegedi városi gimnázium, második Madarász István
 bajai állami tanítóképző-intézet, harmadik Reiter
 Ferenc budapesti VII. ker. Barcsay-utcai állami gim-
 názium. *Tizenegyedik csoport.* Első Kanabi Gyula
 Budapest I. kerületi állami főgimnázium, második
 Gruber Károly budapesti I. kerületi állami gimná-
 zium, harmadik Szabó Lajos kecskeméti állami reál-
 iskola.

Reáliskolák. V. osztály. Első csoport. Első Demeter
 József egri állami főreáliskola, második Havas József
 budapesti IV. kerületi községi főreáliskola, harmadik
 Gerő Imre székesfejérvári állami főreáliskola. *Máso-
 dik csoport.* Első Valerian László temesvári állami
 főreáliskola, második Pollák Ernő pozsonyi állami
 főreáliskola, harmadik Eremitás János verseci állami
 főreáliskola.

Polgári iskola V. osztály. Első Willing János nagy-
 becsekereki polgári és kereskedelmi iskola, második
 Rác Jenő miskolci állami felső kereskedelmi iskola,
 harmadik Seidner Marcell győri felső kereskedelmi
 iskola.

Tanítóképző intézetek. Első Szabó Ferenc székely-
 keresztúri állami, második Kun István kiskunfélegy-
 házai állami, harmadik Schwahik Rezső iglói állami.

Gimnáziumok VI. osztály. Első csoport. Első
 Tolciu Joachim nagyszabeni állami főgimnázium,
 második Nemes Géza munkácsi állami gimnázium,
 harmadik Szenes Henrik Wagner Manó magángimn.
 Rákospalota. *Második csoport.* Első Ivancsó Mihály
 ungvári katolikus gimnázium, második Petényi József
 zombori állami gimnázium, harmadik Rimbas Aurél
 balázsfalvi görög katolikus gimnázium. *Harmadik*
csoport. Első Babits Sándor szekszárdi állami gim-
 názium, második Klerics Ede szegedi állami főgim-
 názium, harmadik Benkő Gábor szépszentgyörgyi
 ev. ref. kollégium. *Negyedik csoport.* Első Baló
 Sándor kolozsvári ev. ref. gimnázium, második
 Csikesz Lajos székesfejérvári ciszt. katolikus gimnáz-
 ium, harmadik Popovics Lyubomir budapesti Bar-
 csay-gimnázium. *Ötödik csoport.* Első Hauser Péter
 szarvasi ág. ev. gimnázium, második Diczig Péter
 nagykarolyi katolikus gimnázium, harmadik Schwur-
 macher N. lőcsei katolikus főgimnázium. *Hatodik*
csoport. Első Góth Emil pozsonyi ág. ev. liceum,
 második Batizi Gusztáv szolnoki állami főgimnázium,
 harmadik Szabó Albert hódmezővásárhelyi ev. ref.
 gimnázium. *Hetedik csoport.* Első Jovitió András
 temesvári állami gimnázium, második Seviti Milosz-
 láv szegedi városi gimnázium és Keszek Árpád buda-
 pesti VII. ker. Barcsay-utcai gimnázium, harmadik
 Gulyás János kiskunfélegyházai városi gimnázium.
Nyolcadik csoport. Első Stegmüller Károly keszt-
 helyi katolikus gimnázium, második Füzi Árpád
 eperjesi ág. ev. kollégium, harmadik Gerber Elemér
 eperjesi katolikus gimnázium. *Kilencedik csoport.*
 Első Rittich Jenő II. kerületi katolikus gimnázium,
 második Balogh János debreceni ev. ref. gimnázium
 és Angusztin Alajos nyitrai katolikus gimnázium,
 harmadik Szánthó Kálmán kaposvári áll. gimnázium.
Tizedik csoport. Első Csavera Péter érsekújvári
 katolikus gimnázium, második Szafka Tihamér I. ke-
 rületi budapesti állami gimnázium, harmadik Hvodzik
 János kassai premontrei gimnázium.

Reáliskola VI. osztály. Első csoport. Első Fleisch-
 mann Jenő székesfehérvári állami reáliskola, máso-
 dik Ludvig Ferenc debreceni állami reáliskola és
 Klein Emil lőcsei reáliskola, harmadik Ágoston

Arpád pozsonyi reáliskola. *Második csoport.* Első Klaszkin János temesvári állami reáliskola, második Ráth Arpád szegedi állami iskola, harmadik Balogh Sándor VIII. községi reáliskola. *Harmadik csoport.* Első Baletkai Odón II. kerületi állami reáliskola, második Brenninger Ede bajai tanítóképző, harmadik Spantsek Antal VI. kerületi reáliskola.

Polgári iskola VI. osztály. Első Fürst Nándor győri felső kereskedelmi iskola, második Jászai József VIII. kerületi polgári iskola, harmadik Leitner János kolozsvári kereskedelmi iskola.

Tanítóképző-intézet II. osztály. Első Kozlovsky Károly iglói állami, második Takáts László sárospataki és Balázs Gyula aradi állami, harmadik Bartha László székelykeresztúri állami.

Az ötven méteres futóműködés-verseny győztesei.

Gimnázium VI. osztály. Első csoport. Első Nagy Ferenc kistújszállási ev. ref. gimnázium, második Smoling Miklós gyöngyösi állami gimnázium, harmadik Langer Aladár selmecbányai ág. ev. liceum. *Második csoport.* Első Brahma Lajos békéscsabai ág. ev. liceum, második Nádas Menyhért eperjesi kollégium, harmadik Solymossy Albert sepsiszentgyörgyi ev. ref. kollégium. *Harmadik csoport.* Első Fábian László szegedi állami gimnázium, második Izsák Imre ungvári katolikus gimnázium, harmadik Viener Izidor temesvári állami gimnázium. *Negyedik csoport.* Első Fáy István Szeged városi gimnázium, második Olasz Andor budapesti kegyesrendi gimnázium, harmadik Ontó Gyula hódmezővásárhelyi ev. ref. gimnázium. *Ötödik csoport.* Első Kovács Géza m. szigeti ev. ref. gimnázium, második Goldstein Andor lugosi állami gimnázium, harmadik Turba István kaposvári áll. gimnázium. *Hatodik csoport.* Első Szandner Sándor pozsonyi katolikus gimnázium, második Dezső Kálmán kolozsvári ev. ref. gimnázium, harmadik Steiner Jenő szentgotthárdi gimnázium. *Hetedik csoport.* Első Baczkay Gyula beregszászi állami gimnázium, második Hildt Péter székelyfejevári cisztercita katolikus gimnázium, harmadik Nagy Károly nagyenyedi ev. ref. kollégium. *Nyolcadik csoport.* Első Szabó Benedek kiskunfélegyházi katolikus gimnázium, második Masztis András rózsahegy katolikus gimnázium, harmadik Polyákovics József mezőtúri ev. ref. gimnázium. *Kilencedik csoport.* Első Várady Jenő budapesti VI. ker. állami gimnázium, második Csávósy Sándor zombori állami gimnázium, harmadik Tomcsányi Jenő bajai cisztercita gimnázium. *Tizedik csoport.* Első Antal Pál eperjesi katolikus gimnázium, második Oláh Miklós szarvasi ág. ev. gimnázium, harmadik Szahlender Jenő löcesei katolikus gimnázium.

Reáliskolák VII. osztály. Első csoport. Első Röhlér Ferenc egri állami, második Major László löcesei, harmadik Klien Jakab debreceni állami reáliskola. *Második csoport.* Első Devecis Béla szegedi állami reáliskola, második Wiesner Frigyes székelyfejevári állami reáliskola, harmadik Pataki Nándor budapesti V. ker. reáliskola. *Harmadik csoport.* Első Wachsmann Gyula kolozsvári kereskedelmi akadémia, második Colling Miklós Röser-intézet, harmadik Oesterreicher József győri felső kereskedelmi. *Negyedik csoport.* Első Nyisztor János budapesti VI. ker. áll. reáliskola, második Paulik László, harmadik Drehtian János nagyszabasi áll. gimnázium.

Tanítóképző-intézetek. Első Lorántffy Lajos bajai állami tanítóképző, második Válics Nándor székelykeresztúri állami tanítóképző, harmadik Muszta Aurél dévai állami tanítóképző.

Gimnáziumok. VII. osztály. Első csoport. Első Marti János szarvasi ág. ev. gimnázium, második Králik Kálmán nyitrai katolikus gimnázium, harmadik Fulmer János székelyfejevári cisztercita gimnázium. *Második csoport.* Első Vaday Béla kistújszállási ev. ref. gimnázium, második Pap Arpád sepsiszentgyörgyi ev. ref. kollégium és Zalay Lajos pozsonyi ág. ev. liceum, harmadik Istvánffy Pál nagyszabasi állami gimnázium. *Harmadik csoport.* Első Sztajti János hódmezővásárhelyi ev. ref. gimnázium, második Dudinszky Lajos érsekújvári katolikus gimnázium, harmadik Barsi Károly jászberényi állami gimnázium. *Negyedik csoport.* Első Kubin Béla selmecbányai ág. ev. liceum, második Datky Lajos nagyenyedi ev. ref. kollégium, harmadik Varga Imre beregszászi állami gimnázium. *Ötödik csoport.* Első Fundak József budapesti VII. Barcsay-utcai gimnázium, második Dóra Miklós deési állami gimnázium, harmadik Fényes Jenő debreceni kegyesrendi gimnázium. *Hatodik csoport.* Első Varga Jenő pozsonyi katolikus gimnázium, második Horváth Aladár rimaszombati egy. protestáns gimnázium, harmadik Joó József kolozsvári ev. ref. gimnázium. *Hetedik csoport.* Első Kész Kálmán debreceni ev. ref. gimn., második Bokor Pál szegedi v. gimn., harmadik Békeffy Elemér ág. ev. gimn. *Nyolcadik csoport.* Első Pekli Pál szekszárdi állami gimnázium, második Szekeres László temesvári áll. gimn., harmadik Dobránszky József eperjesi katolikus gimn.

Reáliskolák VIII. osztály. Első csoport. Első Reck Ede Budapest VIII. ker. községi reáliskola, második Molnár Károly Budapest V. ker. áll. reáliskola, harmadik Heranus Imre győri áll. reáliskola. *Második csoport.* Első Deckner Imre Budapest V. ker. reáliskola, második Pierre János szegedi áll. reáliskola, harmadik Krakszner Ferenc löcesei áll. reáliskola. *Harmadik csoport.* Első Konyovics Vladimír bajai áll. tanítóképző, második Schwarzenberg László miskolci áll. kereskedelmi iskola, harmadik Keszy Dezső sárospataki áll. tanítóképző. *Negyedik csoport.* Első Kócza Géza aradi áll. tanítóképző, második Baes Miklós dévai áll. tanítóképző, harmadik Paid József iglói áll. tanítóképző. *Ötödik csoport.* Első Kövessy Géza budapesti II. ker. áll. reáliskola, második Ring Odón budapesti I. ker. tanítóképző, harmadik Lövin János budapesti VI. ker. áll. reáliskola.

Önképzőkori tudósítások. A budapesti VI. ker. főgimnázium önképzőköre mult hó 13-án ülést tartott, melyen Kósa Miklós titkár Jókai Mórról emlékezett meg, halálának évfordulója alkalmából. Felolvasott Ambrus Gyula VII. o. t., szavalt Csillag Pál, Jaulusz István, Székely Ferenc. — *A felsőlövői főgimnázium «Berzsenyi-kör»-e* mult hó 19-én ünnepi ülést tartott a következő műsorról: Szózat. Közének. Elnöki megnyitó. Berzsenyi ódairól. Jutalmazott dolgozat, írta és felolvasta Wágner F. VIII. o. t. Rachel siralma. Arany Jánostól. Szavalta Szabó Kálmán VII. o. t. Berzsenyi fohásza. Sz. Nagy Józseftől. Énekelte az intézet vegyeskara. Elbeszélés, írta és felolvasta Wachter J. VIII. o. t. Lavotta első szerelme. Előadta az ifjúsági zenekar öt tagja. Loco. Monolog Gaal Mózestől. Előadta Petracsek Zs. VIII. o. t. Magyar dalok. Előadta az ifjúsági zenekar. Ebéd után. Petőfitől. Szavalta Zdeborszky S. VI. o. t. Jelentés, felolvasta Wágner Ferenc VIII. o. t., a kör főjegyzője. Elnöki zárószó. A kör jutalmainak kiosztása. Himnusz. Közének. — *A karcagi gimn. ifjúság «Petőfi-önképzőkör»-e* május 20-án «Csokonai-ünnepély»-t tartott. «A reményhez», Csokonaitól, énekelte az

ifjúsági énekkar. «A tihanyi echóhoz», Csokonaitól, szavalta Mándoki K. gimn. VI. o. t. Felolvasott Toronykőy P. VI. o. t. «Csokonai», Petőfitől, szavalta T. Nagy K. IV. o. t. «Lengyelke», előadta az ifj. zenekar. «A tihanyi echóhoz», énekelte az ifj. énekkar. «Az estvéhez», Csokonaitól, szavalta Marhá G. VI. o. t. «Ének Csokonaihoz», írta Szabolcska Mihály, szavalta Zdobics K. VI. o. t. «Magyar népdalok», előadta az ifj. zenekar. «Rajta fiúk», énekelte az ifj. énekkar.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Küzdemeim a címe *Vámbéry Armin* legújabb könyvének, mely épp a napokban hagyta el a sajtót. Mint a címből is sejthetjük, az egész munka nem egyéb, mint a jeles tudós életének története. Önéletírás, melynek változatossága, küzdelmekben való gazdagsága oly érdekes, szívet nemesítő, hogy akár melyik szépirodalmi munkával is vetekedik. Mert a *Vámbéry* könyve szépirodalmi munka is; azzá avatja tősgyökeres magyar stílusa, finom elbeszélő modora és tartalmának szépsége. *Vámbéry* könyvéből megtanulhatja minden igyekvő ifjú, hogy az akarat, kitartás a szegénység legerősebb pártfogói, melyek kiragadják az ifjút a rossz sorsból, hogy egykoron nyugodtabb napokat is lásson. De ennek az ára a semmi akadályt nem ismerő munkásság. *Vámbéry* egész pályája ezt példázza s ezt az életet állítja a magyar ifjú elé követendő például.

A szép könyv a Franklin-Társulat kiadásában jelent meg s ára fűzve 10 kor. Mai számunkban mutatványt is hozunk *Vámbéry* könyvéből.

Magyar-szumir kis kézi szótárt adott ki mostanában *Kinnach Odón* gimnáziumi tanár. A nagy gondal és szorgalommal összeállított szótár Karcagon jelent meg csinos kiállításban. Akiket érdekel a magyar-szumir rokonság kérdése, azok megrendelhetik a könyvet a szerzőnél. Egy példány ára egy korona.

A *Nagy Képes Világtörténet* 220. füzete egy érdekes térképet hoz: Magyarországot Nagy Lajos és Mátyás korában. A két birodalom külön színezéssel van e térképen feltüntetve s érdekesen mutatja Magyarország hajdani nagyságát, amikor hozzá tartozott Mátyás alatt Ausztria, Morvaország, Szilézia és Csehország is, Nagy Lajos alatt pedig Bosznia, Szerbország, Bolgárország, Havas-Alföld, Moldva, Haliés, Lodoméria, Lengyelország, Kujávia, Podolia, Mázsovia, Volhinia, Podlészia.

Területben legalább háromszor akkora volt ez a Magyarország, mint a mai.

A *Nagy Képes Világtörténet* a magyar nemzeti történetet beleolvastja az európai történelembe és a magyar szempontot nem mellőzi az európai események leírásánál sem.

A most megjelent 220. és 221. füzet a *Csuday Jenő dr.* tollából került ki s a középkori intézmények bomlását és a renaissance pirkadását rajzolja.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik egyetemi tanár. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbőrötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-út 18. sz.), s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

Mutatvány Könyg Dénes «Mathematikai mulatságok» c. füzetéből. (Magyar Könyvtár 418. sz.)

1. Egy révésznek át kell szállítani a folyón egy farkast, egy kecskét és egy káposztafejet. Csónakja azonban olyan kicsiny, hogy rajta kívül legfeljebb a két állat egyike vagy a káposztafej fér még el. Természetesen az átszállításnál vigyázni kell a révésznek, hogy sem a farkas és a kecske, sem a kecske és a káposzta ne maradjon együtt sem az innesső, sem a túlsó parton, ha ő maga nincs jelen.

A megoldás igen egyszerű. Átviszi a kecskét és visszajön a farkasért (vagy a káposztaért), ezt átviszi és a kecskét megint visszahozza. Most átviszi a káposztafejet (illetőleg a farkast), úgy hogy az innesső parton marad még a kecske s a túlsón van a farkas és a káposzta, végül visszajön a révész és átviszi a kecskét is.

2. Egy szakasz katonaság egy folyóhoz jut, melyen nem vezet át híd. Két kis fiú játszadozik egy csónakban, mely azonban oly kicsiny, hogy legfeljebb egy katonát bír el, de a két gyerek egyszerre is elfér benne. Hogyan kelhet át az egész katonaság a folyón?

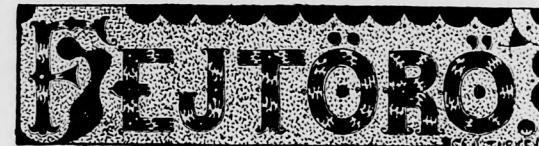
Az eljárás a következő:

A két fiú átevez a túlsó oldalra, egyikük kiszáll s a másik visszahozza a csónakot. Egy katona egyedül átkel és a túlsó parton lévő fiú visszahozza a csónakot. A két fiú megint együtt átevez, az egyik a túlsó parton marad, a másik áthozza a csónakot; egy katona most megint átkel, stb. stb. Így tehát kétszer annyi ide- és odacsónakázásra van szükség, mint ahány katona van a szakaszban, hogy az egész szakasz a túlsó oldalra jusson.

3. Három úr három szolgájával egy folyón akar átkelni. A csónak, melyet a parton találnak, legfeljebb két embert bír el. Hogyan fogják az urak az átkelést intézni, ha, félve a szolgáktól, nem akarják, hogy (akár az innesső, akár a túlsó parton) a szolgák többségben legyenek felettük?

A legrövidebb megoldás a következő:

Az első szolga átviszi először a másodikikat, aztán a harmadikat és visszahozza a csónakot. Most áthajózik két úr és visszatér egy úr egy szolgával, úgy, hogy még két úr és két szolga van az innesső parton. A két úr átkel s a túlsó oldalon lévő szolga egymásután átviszi két társát.

Jelige: Fejtörő az elme sportja.

Számtani kérdés:

Egy derékszögű háromszög területe 96 m.² Milyen hosszú az alapja és magassága; ha alapjának négyzete akkora, mint magasságának harmadrésze.

(Bazilly Mihály.)

Kocka-rejtély.

a	a	a	a	Női név.
á	á	m	d	Férfi név.
ó	ó	r	r	Város Dalmáciában.
r	r	z	z	Város Magyarországon.

(Márkus János.)

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1905 június 18.

9. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számtani kérdés: E két szám: 76 és 155. — **Irodalomtörténelmi kérdés:** Nincs kapcsolata a mondá-
val. Forrása: Christmann «Der Statthalter von
Corfu» c. darabja. — **Képrejtvény:** Egynek hatot,
másnak vakot vet a világ kockája.

Helyesen fejtették meg: Nord Frigyes, Bartha Zsolt,
Mattanovich Csaba, Simkó Oszkár, Schweitzer Oszkár,
Messer Lajos, Ferderber Artur, Páll György, Tedesely
Jenő Vilmos, Schletter Ö., Török István, Kalenda
Loránd, Kalisch fivérek, Német Miksa, Veres László,
Nagy István.

A kitűzött könyvjutalmat (Jászy Rezső: Útirajzok)
Páll György temesvári előfizetők nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

N. J. (Nagy-Kanizsa). Színre alkalmazta Bakonyi
Károly, zenét írt hozzá Kacsóh Pongrác. Megjelent a
könyvpiacra is, kapható minden hazai könyvkereske-
desben. — **M. D.** Megkaptuk és el fogjuk olvasni, az-
után véleményt adunk róla. — **P. Gy.** (Temesvár).
Egyes szám ára 20 fillér. — **Ambició.** Csak ne legyen
szertelen és hibás irányba ne tévedjen, mert az minden-
estre haj volna. — **K. H.** (Budapest). A szóbeli érettségi
vizsgálatok már megkezdődtek annál az intézetnél,
eszerint ön ettől elkésett. Jelentkezék jó előre a szeptem-
berben megejtendő pótló-érettségi vizsgálatra a buda-
pesti tankerületi főigazgatóságnál. — **Kiránduló.**
Nem kötelező, de kívánatos, hogy ne vonja ki senki
maga alá. — **B. G.** Küldje be, ha azt hiszi, hogy
olvasóinkat érdekli. — **R. O.** 1. Leveletet átadtuk a
kiadóhivatalnak. 2. Az a munka az Akadémia könyv-
kiadó vállalatánál jelent meg. 3. Megjelent magyarul is,
Szász Károly fordításában. — **K. O.** (Nagy-Körös).
1. Az orvostól kérdezze meg; ilyen irányú tanácsokat
mi nem adhatunk. 2. Nem lehet. 3. Annak a hajónak
az építése körülbelül 1 1/2 millió koronába került. —
E. E. (Szeged). Irjon Vidéki Félix budapesti (IV. ker.,
Városház-utca) bélyegkereskedőnek, az szívesen szolgál
felvilágosítással. — **K. fivérek.** Küldjétek másfajta
számrejtvényeket; ezeket már ismerik előfizetőink.

Ne vegyetek mást, mint

Nemzeti rajzeszközt.

Kapható minden papir- és könyv-
kereskedésben.

10954

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

VIZSGAI JUTALOM-

könyvekül legjobban alkalmasak a
történelmi tárgyú ifjúsági iratok.

Német hősmondák az ifjúság számára,
átdolgozta Gedeon
Alajos, 15 képpel. Diszes kötésben 4 kor.

A legnagyobb magyar. Irta Tóth Sán-
dor, Pataky
László rajzaival. Diszes kötésben 4 kor.

A kard és lant hőse. Regényes törté-
net. Irta Gaal
Mózes. Széchy Gyula 34 rajzával. Diszkö-
tésben 4 kor.

A magyar nemzet története. Regé-
nyes
korrajzokban. Irta Jókai Mór. 3 kötetben.
Vászonkötésben. I. kötet 7 kor., II. kötet
6 kor. és III. kötet 6 kor.

II. Rákóczy Ferenc. Irta Jósika Miklós.
Az ifjúság számára
átdolgozta Gaal Mózes. Góró Lajos eredeti
rajzaival. Diszes kötésben 4 kor 40 f.

Dáma. Történelmi körkép. Irta Baksay Sán-
dor. Kinnach László eredeti rajzai-
val. Diszkötésben 6 kor.

Bácsy Jakab. Regény és történet a XVII.
század hajduvilágából. Irta
Dely. Thury Gyula 15 rajzával. Vászonköt., 3 K.

Durward Quentin. Scott Walter világ-
hírű regényét az if-
júság számára átdolgozta Telekes Béla.
8 színes képmelléklettel. Diszköt., 4 K 40 f.

Történelmi életrajzok. Irta Vaszary
Kolos. 14 kép-
pel. Színyomatu diszkötésben 5 kor 60 f.

Balassahalom. Történelmi elbeszélés. Irta
Szerellemhegyi Tivadar.
Képekkel. Kötve 1 kor.

Odysseus kalandjai. Irta Kemenes
(Kempf) József.
Képekkel. Diszes kötésben 2 kor.

A trójai háború. Az ifjúság számára
Irta Kemenes (Kempf)
József. Képekkel. Diszes vászonköt., 2 kor.

Fekete király. Történelmi elbeszélés. Irta
Földes Géza Számos kép-
pel. Diszes kötésben 4 kor.

Görög regék. Irta Cox György Fordi-
toita és magyarizta Komá-
romy Lajos. 90 képpel. Vászonköt., 7 kor.

Elbeszélések a római világából. Az if-
júság számára. Irta Pulszky Polyxena. Számos
képpel. Színyomatu kötésben 4 kor. 80 f.

Elbeszélések a görög világából. Az if-
júság számára. Irta H. Pulszky Polyxena. Számos
képpel. Színyomatu kötésben 3 kor. 20 f.

Csontos Szigfrid és Berni Detre.
Irta Gaal Mózes. Két elbeszélés. 49 kép-
pel. Csinos kötésben 2 kor.

Ezer év. Képek a magyar nemzet történe-
téből. Irta Baróti Lajos. Számos
képpel. Színyomatu kötésben 3 kor.

Hún és magyar mondák. Irta Gaal Móz-
zes. Gyulay
László rajzaival. Diszkötésben 6 kor.

Hűséges mind a sirig. Történelmi elbe-
szélés. Irta Gaal
Mózes. Góró Lajos eredeti rajzaival. Vá-
szonkötésben 4 kor.

Kapható: **Lampel Róbert könyvkereskedése**
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál,
Budapest, VI. kerület, Andrásy-ut 21. szám és
minden könyvkereskedésben.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz.
alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt
ajánlott ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... .. 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre... .. 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

REGULY ANTAL ÉLETE.

Az ifjúság számára írta Jancsó Benedek. 12

A bizottság nézete szerint Reguly törekvését,
mely eredetünk, rokonságunk, régi lakóhelyeink,
régii nyelvünk s nyelvünk ősrokonainak kinyo-
mozását célozza, előmozdítani nemzeti érdek,
de oly nemzeti érdek, mely az egyetemes tudomá-
nyosság érdekeivel is összevág.

És Regulyban megvan e kérdés munkálatba-
vételére az alkalmas ember, mert ő tökéletesen
felfogta a kérdés mivoltát, ifjúsága egész hevé-
vel ölelte át a célt, nélkülözések, szenvedések,
munka és fáradtság közt áldozta fel annak leg-
szébb kora egy részét s kész egy életet feláldozni
neki, ha a lehetőségét előtte megnyitják. Mind-
ezért javasolják az Akadémiának, hogy Reguly
ez utazására az eddigi tíz év alatt elköltésre
szánt, de tényleg el nem költött 5000 forintot
utalványozza ki, sőt a következő tíz évre szánt
utazási összeget is fordítsák e célra.

Az Akadémia igazgató-tanácsa a bizottság e
javaslatát magáévá tette, de az Akadémia elnöke
az Akadémia sajnálatos pénzügyi helyzetét fel-
tűntető atólagos pénztári jelentés alapján kény-
telen volt az Akadémia igazgató-tanácsa e hatá-
rozatának végrehajtását megtagadni s Reguly-
nak megiratni, hogy vállalata költségeinek teljes
fedezését ne remélje az Akadémiától, mert jelen-
leg többel nem segítheti, mint 200 o. é. frttal.

Eközben egyik szentpétervári lapban «Körösi
Csoma Sándor és Reguly Antal» cím alatt egy
cikk jelent meg, melyben a névtelen szerző
Csoma önfeláldozásával teszi párhuzamba Reguly
eddigi életét s egyszersmind röviden tájékoztatja
a nagy közönséget a magyarok eredetének kér-
déséről, azon útról és eszközökről, amelyekkel

előbb Csoma és most Reguly igyekeztek e kérdést
megoldani.

A cikket elolvasta Mihály orosz nagyherceg
neje, Ilona hercegnő is, ki közönségesen úgy
volt Oroszországban ismeretes, mint a nemzeti
tudományosság és irodalom lelkes pártfogója.

A cikk meleg hangja felkeltette a nagyhercegné
figyelmét utazónk iránt, aki Baer államtanácsos-
nak kijelentette, hogy személyesen is szeretné
megismerni a fia-
talmagyartudóst.
Baer a legköze-
lebbi alkalommal
be is mutatta a
nagyhercegnének
Regulyt.

Anagyhercegné
elhatározta, hogy
Regulyt ajánlani
fogja Demidov
hercegnek, ki ke-
véssel azelőtt je-
lentette ki, hogy
szeretne valamit
tudományos tekintetben Oroszországért kitűnőt
tenni. Demidov herceg Ilona nagyhercegné aján-
latát véve, rögtön magához kérte Regulyt, hogy
vele vállalata tervét megbeszélje s öt esetleg
társául meg is nyerje. Reguly Baerrel együtt
jelent meg Demidovnál és közölte vele a maga
célját.

Bár Reguly célja nem vágott teljesen össze
Demidov tervével, a herceg még sem akarta öt
vállalatából teljesen kihagyni. Baer terve szerint
Demidov herceg vállalatában a jugri-finnek ta-
nulmányozása Reguly feladata lett volna. Reguly
eközben egy másik ajánlatot az orosz császári

ORSZ. PARASZT.